

Vennen som aldri forlater oss
side 3

Jeg vet at min Gjenløser
lever, side 5

Den Lutherske Forsamling
i Avaldsnes – 40 år, side 10

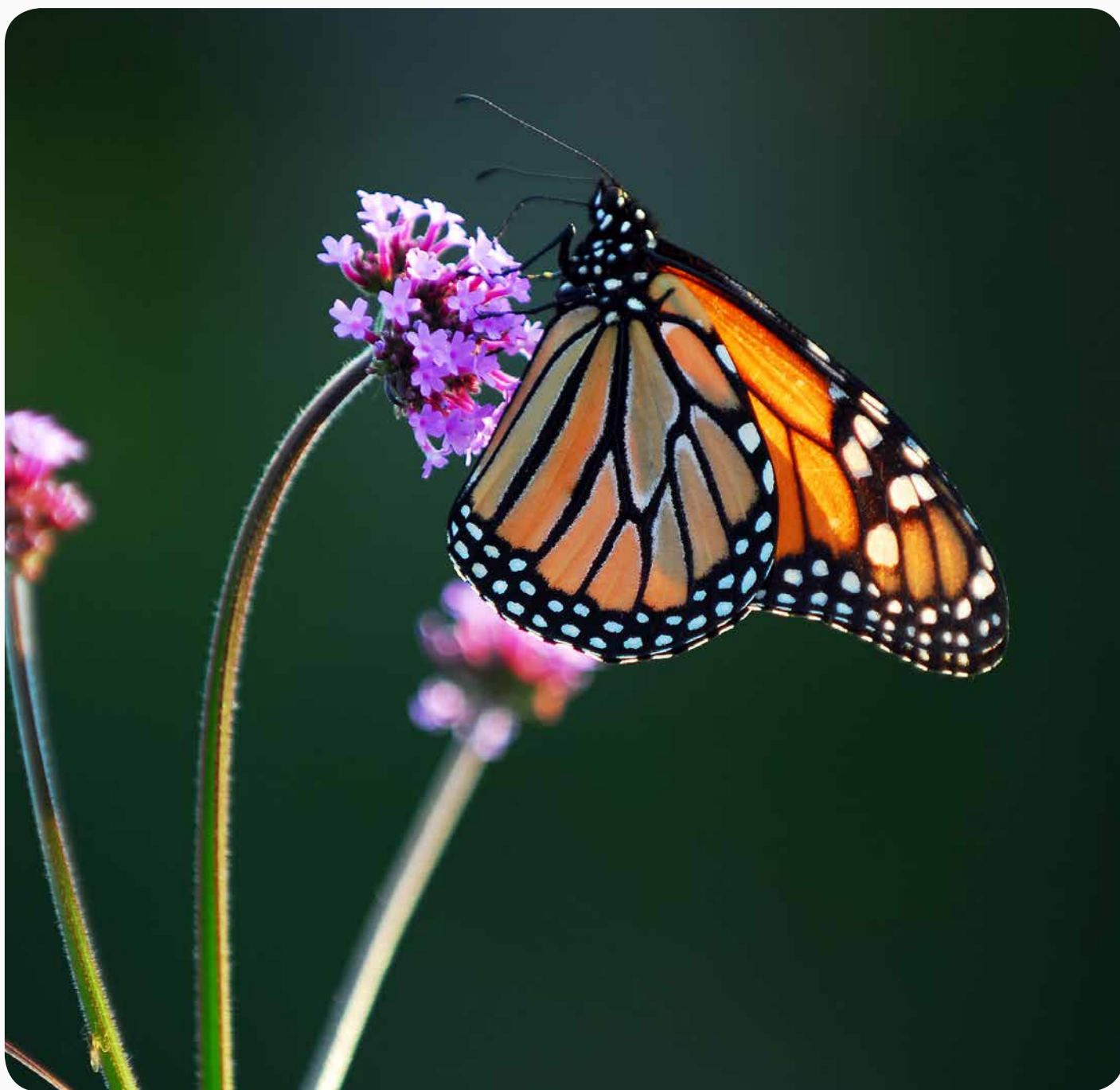

Kvinnen som mannens
medhjelper, side 11

Nr. 2 2018 - 38. ÅRGANG

BIBEL OG BEKJENNELSE

UTGITT AV DEN LUTHERSKE BEKJENNELSESKIRKE

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.
Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år.

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),
Egil Edvardsen og Kjell Petter Bakken.

Redaksjonens adresse:

Solåsveien 20, 4330 Ålgård.

E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948.

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger.

DEN LUTHERSKE BEKJENNELSES- KIRKE (LBK)

• Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han er blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

• Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

• Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

• Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

• LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 20 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Redaksjonelt

Abort er ingenting å feire

Den norske loven om selvbestemt abort fylte nylig førti år. Men dette er ikke noe å feire. Over en halv million menneskefoster er blitt drept disse årene, noe som omtrent tilsvarer antallet innbyggere i Bergen, Haugesund, Stavanger og Kristiansand til sammen. Det ble også nylig sendt offentlige gratulasjoner og lykkeønskninger til Irland, der en folkeavstemning viste flertall for å fjerne en lov fra 1983 som sa at ufødte barn og deres mødre har like stor rett til å leve. Mange jubler over at man nå også i Irland skal få «valget» og «friheten» til å ta abort. Samtidig vet vi at Kirkens Nødhjelp og andre organisasjoner jobber for å sikre «trygge aborter» i den tredje verden. Og en fersk undersøkelse («Being Christian in Western Europe») tyder på at omtrent halvparten av de «aktive kristne» (!) støtter abort i mange eller de fleste tilfeller.

«Alle må få ha kontroll over egen kropp,» heter det. Og dette høres i utgangspunktet helt rimelig ut. Likevel er det villedende og bedragersk språkbruk, fordi abort jo berører *to* kropp, *to* menneskeliv, *to* individer. Men den ene av de to skal liksom ikke regnes med. Barnet i mors liv er blitt lyst fredløs de første månedene av sin eksistens. Det er «oppsiktsvekkende at en blåveis bak søppelstativet har sterkere rettsbeskyttelse enn et foster», som den norske journalisten Niels Chr. Geelmuyden har uttalt.

At menneskelivet begynner ved befruktningen er et biologisk faktum. Alle arveanlegg er på plass helt fra starten av, og etter bare tre uker begynner hjertet å slå. Fosterets underfulle utvikling vet vi i dag mye mer om enn før. Vi har alle vært så bittesmå. Jeg har vokst og utviklet meg mye siden da; Jeg ble født, lærte å krype, gå og snakke, ble ungdom, og voksen. Men det handler bare om forskjellige livsstadier eller utviklingsfaser; Allerede som foster i mors liv er man et levende menneske, som burde ha rett på beskyttelse her i landet. Og dette burde egentlig folk i Norge kunne bli enige om.

Så bitteliten var også vår herre Jesus! Han ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, den evige Guds Sønn ble et menneske, i jomfru Marias morsliv. Han ble selvfølgelig ikke menneske først noen måneder ut i svangerskapet, eller ved fødselen, men allerede fra unnfangelsen var han sann Gud og sant menneske i en person. Men hadde det vært i dag, ville kanskje den unge gravide Maria, Guds mor, blitt oppmuntret til å ta abort.

Nå er det ikke kirkens oppgave å bestemme hvordan statens lover skal være. Dette er ansvaret til landets politikere, folkets valgte representanter. Likevel er det kirkens oppgave å tale om hva Guds ord sier om liv og død, rett og galt, til alle som vil høre. Abort er i strid mot det femte bud, «Du skal ikke slå ihjel». Både morens og fosterets liv må vernes, begge to må vises omtanke og omsorg i en sårbar situasjon. Samtidig som vi bør fortsette å holde fram at abort er forferdelig galt, er det svært viktig å kommunisere at det finnes tilgivelse også for denne synden. «Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile,» sier frelseren. I hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes for kvinner og menn i alle land. At Gud har vist menneskeheten en slik kjærlighet, at han har blitt menneske, gitt sin Sønn til soning for våre synder, dette gir oss alle svært stor verdi. Ung eller gammel, liten eller stor, syk eller frisk, hver og en er verdifull for Ham. Må Gud forbarme seg over oss, vekke oss og gi oss mot til å stå opp for livsrett og menneskeverd.

Tor Jakob Welde

Vennen som aldri forlater oss

AV GAYLIN R. SCHMELING

De to fortalte om det som hadde hendt på veien, og hvordan de hadde kjent ham igjen da han brøt brødet.
(Luk 24,35)

Denne teksten forteller om en hendelse som fant sted samme dag som vår Herres oppstandelse. De to disiplene, Emmaus-vandrerne som gikk der på veien, følte seg forlatt, de var deprimerede og fulle av tvil og vantrøst. Det som hadde hendt med deres Herre og mester noen dager tidligere hadde knust alt deres håp og tillit. Til og med vitnesbyrdet om oppstandelsen fra kvinnene som hadde vært ved graven, falt for døve ører. Mens de gikk der, kom Jesus selv på veien og slo følge med dem, men noe hindret dem fra å kjenne ham igjen.

Hvilken venn vi har i Jesus! Ennå til denne dag kommer han til oss og er sammen med oss på livsvandringen vår. Han er den virkelig gode reiseledsageren, selv om vi ofte er forblindet og ikke forstår at han til stede. Vi er ofte så opptatt av ubetydelige ting, å skaffe oss ting som ikke varer og består, slik at vi som Emmaus-vandrerne ikke kjenner ham igjen selv om han er rett ved siden av oss. Tenk på alle de gangene vi ignorerte ham og ikke hadde verken tid eller sted for ham. Vi er ofte mest opptatt av å skaffe oss makt, rikdom og prestisje, slik at han glemmes bort fra livet vårt.

Likevel har vi i den oppstandne Frelseren en venn som ikke støter oss bort fra seg på grunn av syndene våre. Hele syndebyrden som tynger oss ned,

bar han for oss på korset og utslattet den med sitt eget blod (Jesaja 53). I ham er det full tilgivelse, liv og frelse.

Da de kom fram til Emmaus, lot Jesus som om han ville dra videre, men de to disiplene ba ham inn-trengende: «Bli hos oss! Det lirkveld, og dagen heller» (Luk 24,29). Da gikk Jesus inn til dem og ble hos dem. Og mens de satt til bords, tok han brødet, ba takkebønnen, brøt det og gav dem. Da ble øynene deres åpnet, så de kjente ham igjen (Luk 24,30-31). Senere fortalte de hvordan de hadde kjent igjen Herren da han brøt brødet (Luk 24,35). Dette mysteriet fortsetter på en helt spesiell måte ved hvert kristent alterbord. Den kristne får erfare nærværet av den oppstandne Frelseren i den hellige nattverden. Likesom Jesus ga seg selv til kjenne for Emmaus-disiplene da han brøt brødet, manifesterer han seg også for oss i brødsbrytelsen, Herrens hellige nattverd. I nattverden er den oppstandne til stede hos oss med all sin påskeglede og velsignelser.

I nattverden får alle tvilende Tomaser se naglemerkene og såret i hans side. Også de får berøre den levende Herrens legeme, bøye seg i ydmyk tilbedelse og utbryte «Min herre og min Gud!» Her er den oppstandne Herrens legeme og blod til stede – livets brød og påskegledens beger. Hver og en kan ofte føle seg ensom og forlatt, tyngtet ned under en tung byrde. Men han er til stede for oss i Ord og sakrament og sier: «Jeg vil aldri forlate og overgi deg.»

Mot slutten av Åpenbaringsboken leser vi: «Salige er de som er innbudt til Lammets bryllupsmåltid!» (Åp 19,9). Herrens nattverd er begynnelsen på det messianske bryllupsmåltidet, seiersbanketten som kommer til å nå sin fullendelse i himmelen. Nattverden er den messianske festen som skal kulminere i Lammets høye fest. Så da, fordi vi mottar hans herliggjorte og oppstandne legeme og blod i nattverden, som er en motgift mot døden, vet vi at den her kroppen min en dag skal stå opp av graven, herliggjort som Kristi herliggjorte kropp. Og så skal vi for evig få feire og feste sammen med Herren i paradiset.

Den oppstandne som gikk sammen med disiplene på veien og som ble en gjest og deretter verten ved måltidet deres, er ikke lenger en fremmed. Han underviste dem med sitt ord og åpenbarte seg for dem i brødsbrytelsen. Når kirken samles til gudstjeneste omkring Ordet og sakramentet, er Kristus verten som gir oss seg selv som mat. I nattverden er vi deltakere i innledningen til den messianske seiersbanketten, en forsmak på himmelen, hvor alle tårer skal tørkes bort og døden er oppslukt for evig. Amen.

(Fra boken *God's Gift to You. A Devotional Book on the Lord's Supper*, Northwestern Publishing House 2001)

Gaylin R. Schmeling er rektor ved ELS' Bethany Lutheran Theological Seminary i Mankato, Minnesota. Siden 2017 er han også formann i den verdensomspennende Konfesjonelle Evangelisk-Lutherske Konferanse (KELK/CELC).

Sommersalme

av Paul Gerhardt, 1653,
oversatt fra tysk av Bernt Støylen 1923.

Det er interessant å vite at salmedikteren Paul Gerhardt (1607-1676) skrev denne vakre sommersangen kort tid etter den lange og grufulle Trettiårskrigen, da Tyskland var i en nokså ødelagt og elendig forfatning og det var mye å sørge og gråte over. Likevel fantes det håp. Gerhardt fryder seg her over naturens yrende liv og skjønnhet, som vitner om Skaperens herlighet og om det evige målet som vi for frelseren Jesu skyld har i vente i Guds paradis. Uansett hva som hender oss her i verden, kan vi lovprise Herren. Han er full av miskunn og nåde, vil gi oss fremtid og håp og vende alt det onde til det gode.

1 I denne fagre sumarstid
gå ut, mi sjel, og gled deg i
vår Herres store under!
Sjå hagen prydd med blomeseng,
sjå garden med si grønne eng,
og skog med li og lundar!

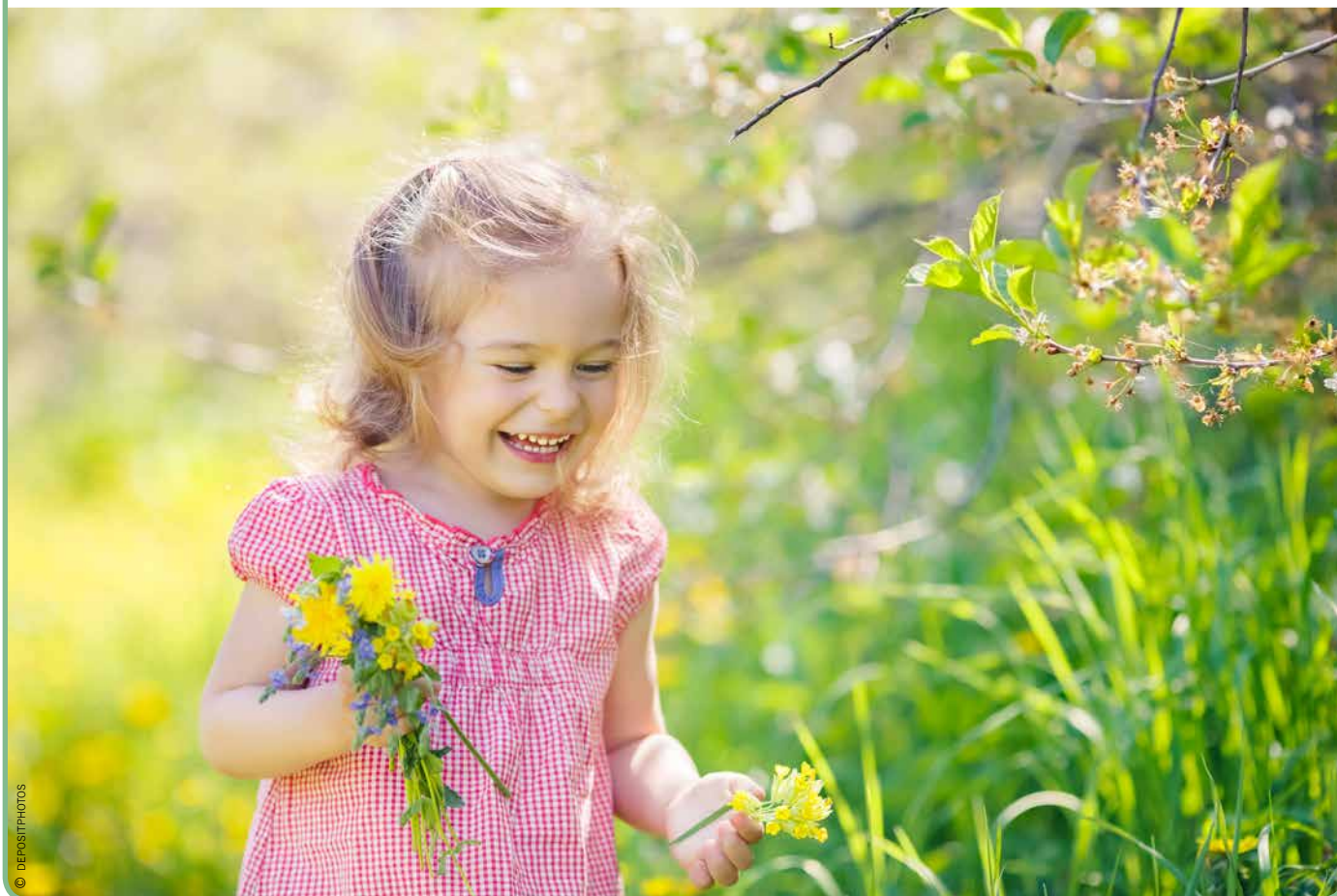
2 Sjå, kvar ei grein av lauv er full,
og moldi pryder seg i gull
og fargar utan like!
Sjå liljer, roser, blad og blom
ber større bragd og herlegdom
enn Salomo den rike.

3 Høyr, lerka tirlar høgt i sky,
og staren byggjer reir på ny,
med gauken gjel i lundar.
Småfuglar syng i skogen sval,
og songen fyller fjell og dal
i stille morgonstunder.

4 Sjå, åkren veks seg stor og tung
til fryd for gamal og for ung,
som om Guds godleik kveder.
Han pryder vent den vide jord,
han gåver gjev på kvar manns bord
og alt som hjarta gleder.

5 Då tenkjer eg: Er du så stor,
du venleik her på falne jord,
for syndarar å finna,
kor stor skal gleda verta då
når vi den herlegdom får sjå
som vi hjå Gud skal vinna!

6 Ja, var eg der og stod eg nær
ved trona di, min Herre kjær,
og bar eg mine palmar!
Eg ville då på englevis
deg syngja evig lov og pris
med tusen fagre salmar.

«Jeg vet at min Gjenløser lever»

PREKEN VED BIRGIT JOHANNESSENS BEGRAVELSE, VOIE KIRKE, 8. JUNI 2018,
AV PASTOR EGIL EDVARDSEN.

Kjære sørgende! Kjære familie og venner til Birgit! Kjære alle sammen! Vi er i dag samlet ved hennes kiste for å ta et siste farvel. Nå har Birgit forlatt dette livet for å være hos sin Gud og Far. Han har hentet henne hjem til seg og fridd henne fra alle sorger og smerter og plager.

Birgit tilhørte Den Lutherske Bekjennelseskirke. I kirken vår i Stavanger henger det et stort, fint alterteppe som Birgit har sydd. Teppet er fullt av bibelske symboler og bilder. Det er en preken i seg selv, og teppet vitner også nå etter Birgits død om hennes tro og håp.

Vi som kjente Birgit, vet at hun ikke var et menneske som tok stor plass. Hun var stillferdig og brukte ikke store ord, men samtidig var hun tydelig og klar i sin bekjennelse. Det vitner også dette alterteppet om. Så uten ord vitner nå Birgit fortsatt for oss.

Sentralt i dette sterke uttrykket for Birgits tro som alterteppet representerer, henger Kristus på korset. Av dette forstår vi hvor sentral Jesus Kristus var for Birgit, og framfor alt det som skjedde da han døde på korset. Birgit visste at der på korset hang Frelseren hennes. Der hang Gjenløseren hennes. Like før Jesus utåndet på korset, sa han: «Det er fullbrakt!» Det oppdraget Gud hadde gitt ham, å frelse verden, å sone verdens synd, det var fullbrakt. Jesus hadde ved sin død på korset,

gjort fullkommen soning for alle mennesker. Han hadde stiftet fred mellom Gud og mennesker.

«I know that my redeemer liveth». Denne vakre arien fra Händels Messias, og som vi nettopp hørte så vakkert framført, vet vi var en av Birgits absolutte favoritter. Dette forteller oss at Birgit hadde håp. Hun hadde en fast tro på den oppstandne. «Jeg vet at min Gjenløser lever». For selv om Birgits alterteppe har Kristus på korset som det sentrale element, har hun også fått med oppstandelsen. Hun har nemlig plassert en sommerfugl litt til siden for og over korset. Sommerfuglen er et gammelt kristent symbol på oppstandelsen. Sommerfuglens livssyklus har blitt sett på som et symbol på Jesu liv – larven som livet på jorden i fornedring, puppen eller kokongen som graven han ble lagt i etter sin død, og sommerfuglen som oppstandelsen. Dette bildet er så blitt overført til mennesket. Larven er bildet på det jordiske livet til oss alle. Kokongen er et bilde på graven som vi alle skal legges i en gang og som vi skal legge Birgits legeme i i dag. Sommerfuglen er bildet på det nye livet som en gang skal oppstå. Vi forstår ikke hvordan en enkel larve kan bli til en så vakker sommerfugl. Vi forstår ikke hvordan døden kan bli vendt til liv igjen. Men det er vårt håp. Det var

Birgits faste håp, nemlig at døden ikke betydde slutten. Det fins en oppstandelse.

I naturen vet vi jo at alt skal våkne til liv igjen om våren. Om vinteren vet vi at det kommer en vår da plantene skal få nytt liv og spire og gro igjen. På samme måte ser vi framover mot livet etter døden. Vi har håp. Selv om alt ser håpløst ut nå, fins det håp. Selv om kroppene våre visner og dør, skal de oppstå igjen en gang til et nytt liv.

Likevel er det ikke til å komme forbi at døden er vond. For Birgit var det godt å få slippe mer sykdom og smerte. Sånn sett kan vi si at det var godt for henne å få dø. Men hun var jo ikke så gammel. Hun burde hatt mange år igjen å leve. Hun hadde sikkert mye ugjort. Det er så mange rundt henne som nå står i dyp sorg og savn etter den snille Birgit.

Så døden er jo ikke grei. Om døden var en person, ville vi nok betrakte ham som en ond og vemmelig type som vi helst ikke ville ha noe med å gjøre. Vi ville sett på ham som en fiende. Døden ødelegger og forstyrrer lykken. Den tar fra oss det beste vi har, livet.

La meg til slutt fortelle en liten historie fra Bibelen. I Johannes-evangeliet, kapittel 11, fortelles det om en liten, lykkelig familie i en landsby som het Betania. Den besto av de tre søsknene, Marta, Maria

og Lasarus. Plutselig kom døden og ødela lykken for den lille familien. Lasarus døde, og søstrene satt igjen med sorgen og savnet etter den snille broren. I denne teksten får vi være med inn i dette sørgehuset. Men det er også en annen som kommer på besøk. Og det er ikke hvem som helst. Det er han som er dødens seierherre, Jesus Kristus, den levende Guds Sønn. Han holder en gravtale for Marta og Maria og for alle de andre som var til stede, og for oss som i dag kan lese om dette i vår bibel. Og det er litt av en gravtale han holder. For han taler ikke om døden, men han taler om livet. Han taler om oppstandelsen. Han taler om liv på tross av døden.

Slik er det Jesus trøster oss når vi rammes av døden. Han taler om livet og oppstandelsen. Han gir oss håp. Ja, virkelig trøst mot døden finner vi bare hos Herren Jesus. For når Jesus trøster, trøster han med det som virkelig kan gi trøst.

Jesus sier til Marta: «Din bror skal stå opp.» Og Marta svarer: «Jeg vet han skal stå opp i oppstandelsen på den siste dag.»

Din bror skal stå opp. Selv om han nå er død, skal han likevel stå opp. Det fins en oppstandelse. Døden er ikke slutten!

«Jeg vet at han skal stå opp på den siste dag,» sier Marta. Det er hennes trøst. Lasarus skal stå opp på den siste dag. Og Martas trøst er også vår

trøst. Alle kristne tror på legemets oppstandelse på den siste dag. Dette er vårt håp og vår trøst i liv og død. Når kroppen vår legges i graven, er det ikke slutten. Den skal stå opp igjen.

Men se hvordan Jesus gjør denne trøsten hos Marta – og hos oss – enda sterkere. For han sier: «Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø». Det betyr at i Jesus har vi oppstandelsen sikkert og visst, like sikkert som at vi har Jesus selv. Har du Jesus, tror du på ham, da

har du også oppstandelsen og livet, fordi han er oppstandelsen og livet.

Jesus er livet. Han er årsaken til livet. Gjennom ham ble alt liv til. Han har liv i seg selv, og han gir liv til oss. Og fordi han er livet, er han oppstandelsen. Døden kan ikke holde på ham. Verken han eller de som tilhører ham, har døden noen makt over. For oppstandelsen er livets seier over døden.

Her kommer altså Jesus til to sørgende søstre som sørger over sin kjære bror. Det er døden som preger dette hjemmet nå. Men se hvordan han går fram for å trøste. Han taler om livet, om det evige livet, om det livet som døden ikke kan holde på. Og framfor alt taler han om seg selv som er selve livet.

«Tror du dette?» sa Jesus til Marta. «Tror du dette?» Marta svarte: «Ja, Herre, jeg tror at du er Messias, Guds Sønn.» Og her i Martas sterke bekjennelse ser vi hva som er troens kjerne og innhold, at Jesus er Guds Sønn, at han er den frelseren som skulle komme til verden. Den kristne troen er at Jesus er den som døde på korset for alle menneskers synder, også for dine og mine, at han virkelig er oppstandelsen og livet.

Dette trodde også Birgit på. Det vitner alterteppet hennes om, og det vitnet hun om i livet sitt. Birgit hadde håp fordi hun trodde på ham som er oppstandelsen og livet. Amen.

Dødsfall i redaksjonen. Vårt redaksjonsmedlem Birgit Johannessen døde den 27. mai etter å ha vært kreftsyk i noen år, og vi har i dette nummeret valgt å ta med prekenen som ble holdt i hennes begravelse. Birgit var en ressurssterk person med mange gaver, og i arbeidet med Bibel og Bekjennelse hadde vi ikke minst glede av hennes gode, kritiske sans for norsk språk og stil. Hun vil bli savnet. Hvil i fred, søster, hos Gud.

VI. Alterets sakrament

Hvordan et familieoverhode på en enkel måte skal undervise husfolket sitt.

1. Hva er alterets sakrament?

Det er vår Herre Jesu Kristi sanne legeme og blod under brød og vin, innstiftet av Kristus selv, for at vi kristne skal spise og drikke det.

Hvor står det skrevet?

Så skriver de hellige evangelistene Matteus, Markus, Lukas og apostelen Paulus:

«Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han brødet, takket og brøt det, ga sine disipler og sa: Ta og spis det! Dette er mitt legeme som gis for dere. Gjør dette til minne om meg! Likeså tok han kalken etter aftensmåltidet, takket, ga dem og sa: Ta og drikk alle av den! Denne kalk er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere til syndenes tilgivelse. Gjør dette, så ofte som dere drikker det, til minne om meg!»

2. Hvilken nytte har vi av å spise og drikke på denne måten?

Det viser disse ordene: «Det gis for dere og det utøses for dere til syndenes tilgivelse.» Ved disse ordene blir nemlig syndenes tilgivelse, liv og salighet gitt oss i sakramentet. For hvor det er syndenes tilgivelse, er det også liv og salighet.

3. Hvordan kan det å spise og drikke kroppslig gjøre så store ting?

Å spise og drikke kan nok ikke gjøre det, men de ordene som står her: «Det gis for dere», og «Det utøses for dere til syndenes tilgivelse». Disse ordene er, ved siden av det å spise og drikke kroppslig, hovedsaken i dette sakramentet. Og den som tror disse ordene, har det som ordene sier, nemlig syndenes tilgivelse.

4. Hvem tar da imot dette sakramentet verdig?

Å faste og forberede seg på en ytre måte er nok en god ytre ordning, men verdig og vel beredt er den som tror disse ordene: «Gitt og utøst for dere til syndenes tilgivelse.»

Den som ikke tror disse ordene, men tviler, er uverdig og ikke beredt. For disse ordene «for dere» krever bare troende hjerter.

Er det slik at vi fysisk tygger på Jesu kropp og blod i nattverden?

Nei, slik er det ikke. Bibelen forkla-
rer at vi spiser og drikker vår Herres
legeme og blod sammen med brødet og
vinen (Matt 26,26-28; Mark 14,22-24;
Luk 22,19-20; 1 Kor 11,23-25). Det er
best at vi holder oss til hvordan Bibelen
setter ord på dette.

Spørsmålet ditt handler om temaet
som kalles «kapernaitisk spising» – en
henvisning til Joh 6,43-59, der en del
personer i byen Kapernaum misforsto
Jesu ord om å motta ham i troen (spise
hans legeme og drikke hans blod)
dithen at han bokstavelig talte om en
form for kannibalisme.

Når vi deltar i Herrens nattverd,
mottar vi Herrens legeme og blod
sammen med brødet og vinen, på en
måte som vi ikke kan forstå, men bare
akseptere i tro.

Det er interessant at de lutherske
bekjennelsesskriftene kommer inn på
spørsmålet ditt, på grunn av falske
lærer som var utbredt på 1500-tallet.
Her er noen sitater:

«1. Vi tror, lærer og bekjenner at Kristi
legeme og blod virkelig og vesensmes-
sig er til stede, deles ut og mottas med
brød og vin i Den hellige nattverd.»
(*Konkordieformelen*, Epitome, Art. VII,
Hva vi sier ja til)

«6. Vi tror, lærer og bekjenner at med
brød og vin blir Kristi legeme ikke bare

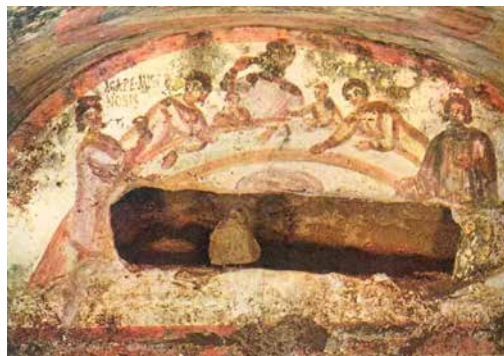
tatt imot åndelig, gjennom troen, men
også med munnen. Dette skjer likevel
ikke på «kapernaitisk» vis, men på en
overnaturlig, hemmelig måte, for den
sakramentale forenings skyld, slik Kristi
ord klart viser det når Kristus sier: ta,
et og drikk...» (*Konkordieformelen*,
Epitome, Art. VII, Hva vi sier ja til)

«21. Hermed fordømmer vi også
den «kapernaitiske» eting av Kristi
legeme som om man kunne tygge
hans legeme med tennene og fordøye
det som annen mat. Sakramentéerne
pådytter oss frekt denne lære, mot det
vitnesbyrd deres egen samvittighet gir
og til tross for at vi på mange måter
har gitt uttrykk for noe annet. På
den måten gjør de vår lære forhatt
hos dem som hører på dem. Derimot
holder vi fast og tror i samsvar med de
enfoldige ord i Kristi testamente på
en sann, men overnaturlig spising av
Kristi legeme og drikking av hans blod.
Dette forstår ikke den menneskelige
sans og fornuft, men vår forstand er
tatt til fange i lydighet mot Kristus,
slik som i alle de andre troens artikler.
En slik hemmelighet kan ikke fattes på
annen måte enn med troen, slik den er
åpenbart i Ordet» (*Konkordieformelen*,
Epitome, Art. VII, Hva vi sier nei til)

(fra wels.net – Wisconsinssynodens
nettside)

*Ditt ord
er en
lykt for
min fot
og et lys
for min
sti.*

Salme 119,105

Agapemåltid.
Veggmaleri i Marcellinus &
Peter-katakomben, Roma.

Hva innebar det urkristne agapemåltidet?

Det greske ordet *agape* betyr «kjærlighet». I Det nye testamente brukes ordet om den uselviske kjærligheten som søker det som er best for andre. Det tydeligste eksemplet på dette er Guds kjærlighet til oss syndere (se Joh 3,16). Hvordan skal da vår kjærlighet være? Paulus skriver: «La samme sinnelag være i dere som også var i Kristus Jesus!» (Fil 2,5). Ordet *agápe* kom derfor til å bli brukt om det kristne måltidsfellesskapet. Ofte ble Herrens hellige nattverd feiret i tilknytning til agapemåltidet. I begge måltidene kom Guds ufortjente kjærlighet til uttrykk, og menigheten ga uttrykk for sin kjærlighet til Frelseren og sine trossøs-

ken. Apostlenes gjerninger 2,42 kan inneholde en henvisning til denne praksisen: «De holdt seg trofast til apostlenes lære og fellesskapet, til brødsbrytelsen og bønnene.» Skikken med agapemåltider døde for det meste ut i løpet av det andre århundre. Historikere foreslår tre sannsynlige årsaker til dette: 1) Misbruk oppstod i forbindelse med agapemåltidene. Allerede år 55, da Paulus skrev sitt første brev til korinterne, forekom det problemer: «Når dere da kommer sammen og er samlet, er det ikke Herrens måltid dere holder (annen oversettelse: «..., er det ikke mulig for dere å holde Herrens måltid»). For når dere spiser, holder

hver og en av dere måltid for seg selv. Den ene er sulten, den andre drikker seg full. Har dere ikke hus så dere kan spise og drikke hjemme? Eller forakter dere Guds menighet og lar dem som ikke har noe, sitte med skam? Hva skal jeg si til dette?» (1 Kor 11,20-22). 2) Fiender av kirken feiltolket agapemåltidet og brukte det for å gi de kristne dårlig anseelse. 3) Ettersom søndag ikke ble en helgedag før på 300-tallet, hadde man ikke tid til både Herrens hellige nattverd og et agapemåltid.

(Fra boken *Frågor och svar om Bibeln* av Seth Erlandsson, Biblicums förlag, 2013).

Takk for livet

Allmektige og hellige Gud, Fader, Sønn og Helligånd. Jeg takker, lover og priser deg for at dine hender skapte meg. Du formet meg som en leirklump i min mors liv. Du helte meg opp som melk og lot meg storkne som ost. Du kledde meg med hud og kjøtt, med knokler og sener vevde du meg. Du ga meg liv og alt som godt er, du vernet og vaktet min livskraft (Job 10,9-12).

Med evig lovprisning vil jeg feire den store nåde du har vist meg. Jeg vil synge om din kjærlighet med evige lovsanger. For du har skapt mitt indre, du har vevd meg i mors liv. Jeg takker deg fordi jeg er skapt på skremmende, underfullt vis. Underfulle er dine verk, det vet jeg så vel. Mine ben var ikke skjult for deg da jeg ble skapt i lønndom og ble formet i jordens dyp. Du så meg den gang jeg var et foster, i din bok ble alt

skrevet opp; mine dager ble dannet før en eneste av dem var kommet.

Gud, hvor høye dine tanker er, hvor veldig summen av dem! Vil jeg telle dem, er de talløse som sand (Sal 139,13-18). Du viste meg nåde før jeg kunne oppfatte den. Du kom til meg med din godhet før jeg kunne lengte etter den. Din gavmildhet omringet meg før jeg kunne si takk for den. Du ikke bare formet meg på underfullt vis i min mors liv, men dro meg også fram av mors liv og la meg trygt ved hennes bryst. Fra fødselen av ble jeg overlatt til deg, fra mors liv har du vært min Gud (Sal 22,10-11). Deg være ære i evighet, o Gud, for din store nåde mot meg! Amen.

(Etter Johann Gerhard)

Glade 40-årsjubilanter med gjester. Foto: Jeffrey Hendrix

Den Lutherske Forsamling i Avaldsnes - 40 år

1978. Etter veiledning og undervisning av dr. Siegbert Becker, USA og dr. Seth Erlandsson, Sverige, ble en gruppe som tidligere hadde tilhørt Norsk Luthersk Lekmannsmisjon overbevist av Guds ord om at utmelding av Den norske kirke var det rette å gjøre. For ved å fortsette å stå som medlemmer ville man bli medskyldige i ubibelsk lære og praksis som hadde fått stadig større plass innenfor folkekirken. Den 6. juni ble så Den Lutherske Forsamling i Avaldsnes konstituert. Fra starten av hadde den 41 medlemmer, av

disse var 24 nattverdberettigede. Ole Brandal ble kalt til forsamlingens første pastor, og de begynte å holde ukentlige gudstjenester og bibelstudier hjemme i Brandals hus. Senere holdt man til i ulike lokaler, fram til 1999, da forsamlingen kjøpte den nåværende kirkebygningen i Visnesveien 75 på Avaldsnes.

2018. Søndag 3. juni ble 40-årsjubilæet feiret, med spesielt besøk fra vår amerikanske søsterkirke Evangelical Lutheran Synod (ELS), en turgruppe på rundreise i «gamlelan-

det». Pastor Tor Jakob Welde ledet gudstjenesten og holdt en preken om «Den rike mann og Lasarus». Gjestene fra ELS bidro med vakker firstemt korsang, «Skriv deg, Jesus, på mitt hjerte» på både norsk og engelsk. Pastor Egil Edvardsen holdt et foredrag, «Får jeg lov å være sikker på min frelse?» og det ble spist marsipankake og andre godsaker. En dag fylt av glede og takknemlighet over Herrens store nåde og godhet mot oss gjennom alle disse årene.

Vil du bli frelst, min venn, så gå ikkje og leit i hjarta ditt etter opplevingar og kjensler, for det er ikkje det som frelser deg. Di frelse er Jesus. Og han frelser deg på den måten at han har gått god for deg i himmelen. På dine vegne og i din stad sit han ved Guds høgre hand. Nå er ikkje Gud lenger vreid på deg, kven du enn er og kva du enn har gjort, for han ser og reknar berre med Jesus i din stad. I han har du forlating for syndene og ei full og evig rettferd. «Alt det du treng for himmel og jord, er gøymt i det eine ord, Jesus.» Du med alt ditt tek ikkje Gud omsyn til. «Jeg for Gud kan intet bringe uten deg og dine sår, under din forsoningsvinge jeg for Gud rettferdig står.» Gud er forsona, han er nøgd med Jesus.

Det som nå er sagt, vil Gud at du skal rekne med, stole på, sette din lit til, akkurat slik som du er, utan gode kjensler og noko spesiell oppleving i hjarta. Gud sjølv har med eid gått god for at ingen som tar si tilflukt til Jesus, dvs. vitnesbyrdet om Jesus, skal komme på skam. «Du kan intet gjøre for frelse å få, bare Ordet høre, hvile deg derpå. Ingen angerens smerte lege kan ditt hjerte, nei, men Ordet sier: Legt ved Jesu sår.»

(Utdrag fra en preken av Ole Brandal, holdt nyttårsdag 1979. Fra prekensamlingen *Alt av nåde*. Forlaget Scriptura, 2003.)

© GALLERI SELA – MARIANNE MORTENSEN

Kvinnen som mannens medhjelper

AV SETH ERLANDSSON

Ifølge Bibelens hebraiske grunntekst er kvinnen en *‘ezer* for mannen. Ordet *‘ezer* betyr «hjelp, medhjelper, en som hjelper til». Bibelen er tydelig: «Det er ikke godt for mennesket å være alene» (1 Mos 2,18). Dyr kan være til stor hjelp, men blant alle dyrene Gud hadde skapt fantes ingen som kunne matche mannen: «Til seg selv fant mennesket ingen hjelpere av samme slag» (v. 20). Derfor ble kvinnen skapt fra hans side: «Av ribbeinet Herren Gud hadde tatt fra mannen, bygde han en kvinne» (v. 22).

Nå, «endelig» (hebr. *zoth happá-am*, 1 Mos 2,23), fikk mannen en medhjelper som var *på hans nivå*, i motsetning til dyrene. På hebraisk står det *k'negdó* som betyr «som tilsvare ham, som er hans like, på hans nivå, som matcher ham», på engelsk «corresponding to him», «suitable for him», på norsk «som er hans like» (N1930 og 1978), «av samme slag» (N2011). Kvinnen er altså en stor gave til mannen, en medhjelper på hans nivå, en som han virkelig behøver (for «det er ikke godt for mennesket å være alene»).

I hvor stor grad får da kvinnen hjelpe mannen? I stor grad, for gavene hennes er gitt for å brukes.

Hun er etterlengtet. Adam utbryter: «Endelig!» Nå hadde han fått en virkelig *‘ezer*, den hjelpen han behøvde, en *medhjelper* med rike gaver. Ikke sjelden kan hun komplettere ham med gaver han selv ikke har fått. Når det gjelder den kristne menigheten, «kroppen», består den jo «ikke av én kroppsdel, men av mange ... Hvis det hele var én kroppsdel, hvor ble det da av kroppen?» (1 Kor 12,14,19).

Kvinnens hjelp behøves ikke bare i familien, men også i menighetsarbeidet og i samfunnet forøvrig. Hun er en stor ressurs på mange områder. Det kan være språk, musikk, medisinske, naturkunnskap, pedagogikk, psykologi, logistikk, planlegging, forskning, forfattervirksomhet, m.m. På disse og mange andre områder kan hun være en virkelig støtte, til stor berikelse både i menighetsarbeidet og i samfunnet.

Å bistå med kunnskaper på forskjellige områder, hjelpe til, være «en hjelp», er ikke og må ikke bli det samme som å «gjøre seg til herre over mannen» (1 Tim 2,12). Ifølge Guds skaperordning er mannen kvinnens hode (1 Kor 11,3, Ef 5,23). Dette understreker Herrens apostel både når han underviser om

ekteskapet og om arbeidet i menigheten. Men han tilføyer: Mannen må ikke misbruke sitt oppdrag som hode, men skal underordne seg Kristus, for «Kristus er enhver manns hode» (1 Kor 11,3). «Dere menn, elsk konene deres, *slik Kristus elsket kirken* og ga seg selv for den» (Ef 5,25). «Hver mann skal elske sin kone som seg selv, og hun skal ha respekt for sin mann» (Ef 5,33). Peter skriver til mennene med tanke på deres lederskap: «Gjør dere ikke til herrer over dem som Gud har gitt dere ansvar for, men vær et forbilde for flokken» (1 Pet 5,3).

Å være leder («hode») er ikke noen lett ansvarsoppgave for mannen. I familiesammenheng kan det skje at han ikke orker den oppgaven, slik at han abdiserer eller flykter fra lederansvaret sitt. Når det skjer – og det hender ikke så sjelden når det gjelder barneoppdragelsen – blir kvinnen nødt for å ta på seg hovedansvaret. Hvor mange kvinner har vel ikke ønsket at mannen tok det ansvaret for hjem og familie som Guds skaperordning forutsetter.

Også når det gjelder menighetsarbeidet bør mennene oppmuntres til virkelig å ta sitt lederansvar. Mangelen på hengivne menn som ledere

med Kristus som hode og forbilde er ofte stor både i ekteskap og i menighetsarbeid. Kallet til oppdraget å være «hyrder for Guds flokk» (1 Pet 5,2), å inneha det særskilte hyrde- og lærerembetet som menighetens pastor eller menighetsleder (på gresk *epískopos*), har Herren gitt til menn. Det er et vanskelig oppdrag som krever mye. Jakob skriver: «Ikke mange av dere bør bli lærere, mine brødre, for dere vet at vi lærere skal få så mye strengere dom. Alle snubler vi ofte» (Jak 3,1f). Men det er en viktig og betydningsfull oppgave som gis av Gud til menn via menighetens kall. Paulus skriver: «Om noen gjerne vil ha en tilsynstjeneste, er det *en verdifull oppgave* han ønsker» (1 Tim 3,1, den nye Lutherbibelen oversetter: «*eine schöne Aufgabe*»).

Pastorene kan ikke og rekker ikke å gjøre alt, og de har heller ikke gavene til alt. Når kvinnen *hjelper til* i kirkens og menighetens arbeid, handler det ikke om å gjøre seg til herre i menigheten, men om å *bistå og hjelpe*. Likevel fins det en fristelse til å ville gjøre seg til herre over mannen, istedenfor å ydmykt underordne seg. Derfor minner apostelen om prinsippet «mannen som kvinnens hode».

Når Paulus skriver: «Som i alle de helliges menigheter skal kvinnene tie når menigheten samles. Det er ikke tillatt for dem å tale; de skal underordne seg» (1 Kor 14,34) og «Jeg tillater ikke en kvinne å undervise eller bestemme over mannen» (1 Tim 2,12, angående oversettelsen av dette verset, se nedenfor), da handler det om å gjøre seg til eller påberope seg å være menighetens leder og dermed sette prinsippet om «mannen som kvinnens hode» ut av spill. Dette hadde skjedd i Korint. Når en kvinne tok ordet eller profeterte i menigheten (profetere = tale Guds ord, være Guds munn, se f.eks. 2 Mos 4,16), skulle det markeres at hun ikke dermed gjorde seg til herre over mannen: «En kvinne som ber eller taler profetisk med utildek-

ket hode, fører skam over sitt hode» (1 Kor 11,5).

Det er en misforståelse dersom ordene «være stille», «ikke tale», «ikke undervise» tolkes slik at kvinnen ikke får synge, ytre seg, forske eller presentere sine forskningsresultat muntlig eller skriftlig til hjelp og støtte. Det er alltid viktig å legge merke til sammenhengen ved tolkningen av de enkelte ord og uttrykk. Ser man bort fra sammenhengen, kan tolkningen bli at en kvinne ikke får bistå med å presentere undervisende materiell, skrive salmer eller formidle hva Bibelen lærer til oppbyggelse og nytte for menigheten.

Salmedikteren Lina Sandell-Berg

Den kristne menighetens kvinner er, som Paulus' medarbeider Priskilla (se Apg 18,26, Rom 16,3), til stor velsignelse for Guds rike, ikke bare som «medhjelpere» når det gjelder den legemlige føde. Deres «hjelp» kan være av mange slag, f.eks. å være kantor, korleder (som inkluderer undervisning av koret), oversetter, salmedikter som Lina Sandell-Berg, og ifølge Bibelen til og med profet, og det uten å handle i strid med Guds skaperordning. Ifølge Bibelen fikk også kvinner den profetiske gaven. Peter siterer Joels profeti i forbindelse med det som hendte på pinsedagen: «Deres sønner og døtre skal profetere» (Apg 2,17). Evangelisten Filip «hadde fire ugifte døtre som hadde profetisk gave» (Apg 21,9). Anna var «profetinne» (Luk

2,36), likeså Hulda (2 Kong 22,14) og Mirjam (2 Mos 15,20).

«*Vær hverandre underordnet i ærefrykt for Kristus!*» skriver apostelen (Ef 5,21). Bibelens undervisning om hvordan mann og kvinne kompletterer hverandre med mannen som hode og kvinnen som medhjelper, vil vår tids sekulariserte verden ikke høre snakk om. Mannskjønn og kvinnekjønn vil man se på som en rent menneskelig og avlegs sosial konstruksjon, ikke som Guds skaperordning for alle tider. Men Bibelen er tydelig: «Til *mannskjønn og kvinnekjønn* skapte han dem» (1 Mos 1,27, ordrett). Mann og kvinne har samme verdi, i et komplette- rende samspill. Ofte har det vist seg at kvinner kan være bedre til å planlegge og praktisk gjennomføre f.eks. leirer for barn og ungdom.

Bakgrunnen for Paulus' ord i 1 Kor 14 og 1 Tim 2 er høyst sannsynlig hellenismen som på hans tid hadde fått stor utbredelse og blitt en virkelig trussel mot bibelsk kristendom og Bibelens skaperordning. Hellenistisk-gnostisk filosofi og religion stred imot Bibelens syn på mann og kvinne. Kvinnelig lederskap og prestinner ble introdusert.¹ Derfor var det aktuelt og viktig for Paulus å løfte fram prinsippet om «mannen som kvinnens hode». «Som i alle de helliges menigheter skal kvinnene tie når menigheten samles. Det er ikke tillatt for dem å tale; de skal underordne seg, slik også loven sier» (1 Kor 14,34). «Jeg tillater ikke en kvinne å undervise eller gjøre seg til herre over mannen» (1 Tim 2,12).

At Paulus med «være stille», «ikke tale» og «ikke undervise» forbyr alt snakk og all undervisning, kan neppe være tilfelle. De fleste forstår at det ikke er det han mener. Armin W. Schuetze skriver i forbindelse med 1 Tim 2,12 i sin kommentar i *The People's Bible*: «Paulus innfører ikke en

¹ Se bl.a. Nils Johansson, *1. Korintierbrevet 11–14 och prästvigning av kvinnor* (Pro Veritate, 1989).

regel eller lov som forbyr all undervisning fra kvinner. *Det saken handler om er at hun ikke skal undervise når hennes undervisning vil komme til å bryte mot prinsippet om mannen som kvinnens hode»* (min kurs.).

Når det gjelder 1 Tim 2,12, er det åpenbart at det andre leddet i setningen vil presisere innholdet i første leddet. Det andre leddet, «(ikke) gjøre seg til herre over mannen», på gresk *oudé authenteín andrós*, kommenterer prof. David Kuske slik i Wisconsin Lutheran Quarterly 1981, vol. 78:4: «*oudé* does not add a second instruction to what precedes; instead, what follows explains what precedes» (oversettelse: *oudé* = «og ikke» føyer ikke til en annen forskrift i tillegg til den første. I stedet forklarer det andre leddet hva som menes med det foregående.) Kuske fortsetter: «Thus Paul is not forbidding two things (that a woman teach and that she have authority over a man), but one thing» (overs.: Altså forbyr ikke Paulus to ting (at en kvinne underviser og at hun har bestemmelsesrett over en mann), men kun en ting. Han skriver videre: «*God does not forbid all teaching of a man by a woman* (min kurs.) ... There is teaching of a man by a woman which can be done in the home, in the church and in society which does not violate God's moral principle that a woman is to be subordinate to a man» (overs.: Gud forbyr ikke enhver undervisning av en mann fra en kvinne . . . Det fins undervisning av en mann fra en

kvinne som kan skje i hjemmet, i kirken og i samfunnet, en undervisning som ikke bryter mot Guds moralske prinsipp om at en kvinne skal underordne seg mannen).

Hva som er riktig oversettelse av det greske verbet *authenteín* i 1 Tim 2,12 har vært ganske mye diskutert, ettersom dette verbet bare forekommer en eneste gang i Bibelen, nemlig her. Luther oversetter «daß sie des Mannes Herr sei» (at hun er/ blir herre over mannen), Svenska Folkbibeln 2015 på samme måte, at hun «gör sig till herre över mannen», King James Version at hun «usurp authority over the man» (tilraner seg bestemmelsesrett over mannen), NIV at hun «assume authority over a man» (legger beslag på bestemmelsesrett over en mann), EHV at hun «have authority over a man» (utøver bestemmelsesrett over en mann) og den norske 2011-oversettelsen «å bestemme over mannen».

Nektelsen *ou* (ikke) i siste del av setningen knytter an til *ouk* («jeg tillater ikke») i første del av setningen og forklarer (presiserer) i hvilken forstand en kvinnes undervisning ikke er tillatt, nemlig som Kuske påpeker: dersom hun ved sin undervisning gjør seg til herre over mannen (jf. 1 Kor 11,1–16 om når en kvinne taler profetisk). Ettersom andre del av setningen er eksplikativ (forklarende), skulle vi kunne la den innledes med «det vil si» eller «nemlig» og oversette: *Jeg tillater ikke en kvinne å undervise, dvs. å gjøre seg til herre over mannen.*

Når man ikke har lagt merke til at setningens andre del er en presisering av i hvilken forstand/på hvilken måte en kvinne ikke skal undervise, er kvinners undervisning av menn blitt et problem. Taler (eller skriver) hun offentlig til menn, må ikke undervisningen hennes ha et undervisende preg, mener enkelte. En annen tanke har vært: Dersom talen eller skriftet henvender seg til barn eller unge (som ennå ikke kan betraktes som menn), er det greit at det er undervisende. Da blir oppfølgingsspørsmålet: Handler f.eks. Lina Sandell-Berg ubibelsk når hun gjennom sangene sine underviser om Gud og hans underfulle gjerninger? Eller den kvinnelige organisten som underviser det blandede koret? Eller er det ubibelsk hvis en kvinne bruker sine gaver til å forske og samle inn fakta (om hvilket som helst tema), ikke for å bestemme over mannen men for å bistå og være til hjelp i Guds rike?

Etter min mening bør vi være takknemlige for de kvinnene som ofrer tid og krefter for å jobbe hengivent for Guds rike som medhjelpere uten å stille spørsmål ved Guds skaperordning. Vi bør oppmuntre dem og ikke dempe deres iver etter å tjene. Heller ikke bør vi gi hengivne kristne kvinner dårlig samvittighet dersom de har fått gaven til å forske og skrive eller bli rektorer, lærere eller leger. Gavene er av mange slag, gitt for at vi ydmykt skal tjene Gud og våre medmennesker og det eneste som består, Guds rike.

Tegnene på Jesu gjenkomst

AV EGIL EDVARDSEN

For å hjelpe oss til å forstå at den siste dagen er nær, taler Jesus om «tegn». Dette er tegn som viser at det går mot slutten. Han henviser til ting som skjer i naturen, for eksempel når et tre får grønne blader om våren. Da vet vi at sommeren er nær. På samme måte kan vi vite at enden er nær, når vi ser tegnene som Jesus har gitt oss.

- Luk 21,29-31: «Han fortalte dem en lignelse: 'Se på fikentreet og alle andre trær! Når dere ser at de sprunger ut, vet dere av dere selv at nå er sommeren nær. Slik skal også dere vite, når dere ser dette skje, at Guds rike er nær.'»

Vanligvis blir disse tegnene i Bibelen delt inn i tre ulike grupper: 1. Tegn i naturen, 2. tegn blant folk og nasjoner, 3. tegn i kirken. Disse tegnene finner vi særskilt tydelig i Matt 24, Mark 13 og Luk 21.

Tegn i naturen

- Jordskjelv (Matt 24,7; Mark 13,8; Luk 21,11)
- Forferdelige hendelser og store tegn fra himmelen (Luk 21,11)
- Hungersnød (Matt 24,7; Mark 13,8; Luk 21,11)
- Pest (Luk 21,11)
- Luk 21,11: «Det skal bli kraftige jordskjelv, og mange steder hungersnød og pest. Det skal skje forferdelige ting og vise seg store tegn fra himmelen.»

Tegn blant folk og nasjoner

- Kriger og rykter om krig (Matt 24,6-7; Mark 13,7-8; Luk 21,9-10)

- Opprør (Luk 21,9)
- Ødeleggelse av Jerusalem (Matt 24,2; Mark 13,2; Luk 21,6 og 20-24)
- Mer lovløshet og ukjærlighet (Matt 24,12)
- Større trengsler (Matt 24,21; Mark 13,19; Luk 21,23)
- Matt 24,6-7: «Dere skal høre om kriger, og det skal gå rykter om krig... Folk skal reise seg mot folk og rike mot rike.»
- Mark 13,2: «Ser du disse storslåtte bygningene? Her skal det ikke bli stein tilbake på stein, alt skal rives ned.»
- Matt 24,12: «Fordi lovløsheten tar overhånd, skal kjærligheten bli kald hos de fleste.»
- Matt 24,21: «For da skal det komme en trengselstid så stor som det aldri har vært fra verdens begynnelse og til nå, og som det heller aldri skal bli.»

Tegn i kirken

- Falske kristne (Matt 24,5 og 24; Mark 13,6 og 22; Luk 21,8)
- Forfølgelse av de kristne (Matt 24,9; Mark 13,9 og 12-13; Luk 21,12 og 16-17)
- Frafall fra troen (Matt 24,10 og 12; Mark 13,6)
- Falske profeter (Matt 24,11 og 24; Mark 13,22)
- Falske mirakler (Matt 24,24; Mark 13,22)
- Evangeliet blir forkynt i hele verden (Matt 24,14; Mark 13,10)
- En styggedom på det hellige sted (Matt 24,15; Mark 13,14)
- Luk 21,8: «Pass på at dere ikke blir ført vill! For mange skal komme i

mitt navn og si: 'Det er jeg! Tiden er kommet!' Men følg dem ikke.»

- Matt 24,24: «For falske messiaser og falske profeter skal stå fram og gjøre store tegn og under, for om mulig å føre selv de utvalgte vill.»
- Matt 24,10: «Da skal mange falle fra, og de skal angi hverandre og hate hverandre.»
- Matt 24,14: «Dette evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme.»
- Matt 24,15ff: «Når dere ser at det motbydelige som ødelegger, det som profeten Daniel har talt om, står på det hellige sted – la den som leser opp, tyde det! – da må de som er i Judea flykte opp i fjellene...»

I disse kapitlene forutsier Jesus også at solen og månen skal bli formørket, at stjernene skal falle ned fra himmelen og at himmellegemene skal rokkes (Matt 24,29; Mark 13,24-25; Luk 21,25-26). Men dette er tegn som ganske tydelig synes å gjelde selve dommens dag og ikke de siste tider. Disse tegnene skal vi komme tilbake til senere.

Noen vil kanskje også trekke fram det som sies i Åp 20,3 om at Satan for en kort tid skal «slippes løs», som et tegn på dommens dag. Også dette tegnet skal vi komme tilbake til senere. Men vi kan allerede nå si at Satans frislipp viser seg i en intensivering av noen av de tegnene som er nevnt ovenfor. Tegnene i Matt 24, Mark 13 og Luk 21 er derfor de grunnleggende tegnene som indikerer Jesu gjenkomst.

(forts.)

KELK i Tsjekkia

AV DAVID EDVARDSEN

1-3. juni var det igjen tid for europeisk KELK-møte. Det ble holdt i Plzeň, Tsjekkia. Veien dit fant kristne søsken fra Albania, Bulgaria, Finland, Latvia, Norge, Portugal, Russland, Sverige, Tsjekkia, Tyskland, Ukraina og USA.

Vertskap for møtet var den tsjekkiske evangelisk-lutherske kirken, som ble stiftet i 1991. I Tsjekkia hadde kommunistene lyktes spesielt i å undertrykke kristendommen. Resultatet var en masse mennesker uten kunnskap om kristendommen og dermed uten håp og uten Gud i verden. Men så grep Han inn. ELS, en av våre søsterkirker i USA, startet et misjonsprosjekt i Øst-Europa. De sendte blant annet misjonærer til Tsjekkia. Som en følge oppstod den evangelisk-lutherske forsamlingen St. Paul's i Plzeň i 1991. I dag møtes forsamlingen regelmessig i kapellet i bygningen til Martin Luther School, som også er blitt en viktig del av misjonsprosjektet til ELS. Ved denne skolen får over 200 tsjekkiske barn

regelmessig bibeltro kristen undervisning. Noen av dem er blitt døpt og vitner åpent om sin frelse, selv om de færreste av dem har en troende forelder eller besteforelder til å oppmuntre dem til det. Den tsjekkiske evangelisk-lutherske kirken ble tatt opp som medlem av KELK i 2002. I 2009 ble Petr Krakora og Martin Vrsecky ordinert til pastorer etter å ha blitt undervist en del år av ELS-misjonærer. Kirken har i dag tre forsamlinger. Foruten St. Paul's finnes to forsamlinger i nærheten av Plzeň.

KELK-møtet ble innledet 1. juni med morgenandakt. Teksten var 2. Timoteus 3,15-17: «Helt fra du var et lite barn, har du kjent de hellige skriftene, de som kan gi deg visdom til frelse ved troen på Kristus Jesus. Hele Skriften er innblåst av Gud og nyttig til opplæring, tilrettevisning, veiledning og oppdragelse i rettferd, så Guds menneske kan være fullt utrustet til all god gjerning.» Teksten passet bra til konferansens tema: Skriftens ufeilbarhet. I løpet av

konferansen fikk vi høre fire foredrag som dreide seg om dette. I det første foredraget underviste Stefan Sjöqvist fra Sverige oss om hva Guds ord selv sier om sin egen ufeilbarhet. Så fulgte to foredrag om all slags kritikk som mennesker har rettet mot Guds ords ufeilbarhet opp gjennom kirkens historie. Serhiy Romaniuk fra Ukraina snakket om tiden fra den tidlige kirken til og med reformasjonen. Ilars Plume fra Latvia tok for seg tiden etter reformasjonen fram til nå. I det fjerde og siste foredraget snakket Manuel Drechsler fra Tyskland om hvorfor det er viktig i dag å holde fast på læren om Skriftens ufeilbarhet og hvordan denne læren er unik for vårt kirkefellesskap.

KELK-møtet ble avsluttet med gudstjeneste sammen med noen av våre tsjekkiske søsken i Kristus. Gudstjenesten ble holdt i kapellet i Martin Luther School. For anledningen sang et barnekor tilknyttet skolen en sang på engelsk. Takk til Herren som velsignet konferansen vår!

RETURADRESSE:

Bibel og Bekjennelse, Solåsveien 20, N-4330 Ålgård

Er du frelst?

Du blir stanset på gaten av en evangelist:

“Hei, kamerat, er du frelst?” spør han.

“Ja, jeg er frelst,” svarer du.

“Pris Herren! Halleluja! Når ble du frelst, da?”

“Da Jesus tok bort alle mine synder på korset. Det var *da* Gud frelste meg og rettferdiggjorde meg ved Jesu blod.”

“Ja, men... Når ble han *din personlige frelser*? Når inviterte du Herren Jesus inn i hjertet ditt og gjorde ham til din egen personlige frelser?”

“Å, det har jeg aldri hatt styrke og makt til å gjøre. *Gud* gjorde Jesus til min personlige frelser da han døpte meg og førte meg til tro. Og nå sist søndag i kirken fortalte Gud meg at alle mine synder er tilgitt og at jeg derfor skal få komme til himmelen. Ikke bare det, men han la faktisk inn i munnen min det Jesu legeme som bar mine synder på korset og det Jesu blod som har vasket meg ren og gjort meg hellig, ja gjort meg til en helgen. Så ja, jeg er frelst, og det vet jeg. Gud selv har sagt det. Derfor må det være sant.”

(Rolf Preus. Fra *Lutheran Sentinel*)

